

VAGINA

Nová perspektiva

Naomi Wolfová

DOKOŘÁN

Vagina

Naomi Wolfová

Vagina

Nová perspektiva

DOKOŘÁN

Naomi Wolfová

Vagina

Nová perspektiva

Copyright © 2012 by Naomi Wolf. All rights reserved.

Translation © Eva Kalivodová, Kamila Remišová Věšínová, 2014

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být rozmnožována a rozšiřována jakýmkoli způsobem bez předchozího písemného svolení nakladatele.

Druhé vydání v českém jazyce (první elektronické).

Z anglického originálu *Vagina. A New Biography* přeložily

Eva Kalivodová a Kamila Remišová Věšínová.

Odpovědná redaktorka Klára Soukupová.

Grafická úprava, obálka a sazba Tomáš Zeman.

Konverze do elektronické verze Tomáš Zeman.

Vydalo v roce 2014 nakladatelství Dokořán, s. r. o.,

Holečkova 9, Praha 5 150 00, www.dokoran.cz,

dokoran@dokoran.cz.

(pdf – 679. publikace, 137. elektronická;

epub – 680. publikace, 138. elektronická;

mobi – 681. publikace, 139. elektronická)

ISBN: 978-80-7363-629-6 (pdf)

ISBN: 978-80-7363-630-2 (epub)

ISBN: 978-80-7363-631-9 (mobi)

PRO A.

Jména a charakteristiky některých osob v této knize byly změněny z důvodu ochrany jejich soukromí. Jakákoliv podobnost s žijícími nebo zemřelými osobami je čistě náhodná.

Jak zvláštní a děsivý pocit, stát nahý pod širým nebem! Jak nádherný! Připadala si jako tvor, jenž se právě narodil a otevírá oči v povědomém světě, který ještě nikdy nespátřil.

Kate Chopinová, *Probuzení*

Obsah

Poděkování	8
Úvod: Co je vagina?	10
Část I. Má vagina vědomí?	19
1. Seznamte se se svým neuvěřitelným pánevním nervem	20
2. Váš důmyslný autonomní nervový systém	31
3. (Sebe)důvěra, kreativita a propojenost	43
4. Dopamin, opioidy a oxytocin	55
5. Naše znalosti o ženské sexualitě jsou zastaralé	72
Část II. Historie: dobytí a ovládnutí	80
6. Traumatizovaná vagina	81
7. Vagina bývala posvátná	114
8. Viktoriánská vagina: medikalizace a podmanění	129
9. Modernismus: „osvobozená“ vagina	144
Část III. Kdo pojmenovává vaginu?	170
10. „Nejhorší slovo na světě“	171
11. Je to legrační?	185
12. Pornografická vagina	195
Část IV. Protokol bohyně	211
13. „Milovaná jsem já“	212
14. Radikální potěšení, radikální probuzení: vagina osvoboditelka	240
Závěr: Vzkříšení bohyně	288
Krátce o překladu	292
Poznámky	294
Výběr z bibliografie	317

Poděkování

Tato kniha by nemohla vzniknout bez pomoci mnoha lidí, zejména vynikajících vědců a vědkyň, poradkyň a poradců a také lékařek a lékařů, kteří byli ochotni odpovídat na mé otázky. Štědře se se mnou podělili o svůj čas i znalosti, aby pomohli informovat veřejnost o ženském zdraví a sexualitě. V pořadí, v jakém v knize vystupují, bych ráda vyjádřila své díky Deborah Coadyové z gynekologicko-porodnické ordinace v Soho v New York City a Nancy Fishové ze stejného pracoviště, Rameshi Babuovi z Newyorské univerzitní nemocnice, Jeffreyemu Coleovi z Kesslerova rehabilitačního centra ve městě Orange v New Jersey, Burkeovi Richmondovi z Wisconsinské univerzity v Madisonu, Katrine Cakulsové z New York City, Jimu Pfausovi z univerzity Concordia v quebeckém Montrealu a Juliusovi Goeppovi a Basilu Kocurovi z nemocnice Lenox Hill v New York City. V průběhu rozhovorů mě velmi inspirovalo, kolik vědců je odhodláno prohlubovat své znalosti o ženské sexualitě a lépe jí rozumět. Stejně povzbuzující bylo a je nasazení lékařů, kteří jsou rozhodnutí dál rozvíjet péči o ženskou sexuální zdraví. Mnohým z nich se dostal do rukou rukopis této knihy v různých fázích zpracování a já bych jim chtěla z celého srdce poděkovat za opravdu hodně času, který věnovali jeho čtení, a za ceně zpětné vazby. Všechny případné chyby, které se v textu objeví, vznikly samozřejmě mojí vinou.

Jsem vděčná Caroline a Charlesovi Muirovým a Mikeovi Lousadovi, kteří se mi dlouho věnovali, aby mě zasvětili do dějin a tajů praktikování tantry.

Srdečné díky patří také mnoha ženám i mužům, kteří se se mnou – ať už pod svými pravými jmény, nebo pseudonymy – podělili o své osobní příběhy.

Jsem rovněž velkým dlužníkem skvělých redaktorů Libby Edelsonové a Daniela Halperna z nakladatelství HarperCollins a Lennie Goodingsové z nakladatelství Virago. Nemohla jsem si přát vnímavější, odvážnější a bystřejší čtenáře a kritiky. Mé poděkování patří též Michaelu McKenziemu a Zoe Hoodové. Korektorka Laurie McGeeová byla velmi pečlivá a měla se mnou trpělivost. Rashmi Sharmaová mi poskytla nedocenitelnou pomoc s rešeršemi a obstaráváním materiálů. John a Katinka Matsonovi

a Russell Weinberger ze společnosti Brockman, Inc., mí agenti, byli rovněž mezi prvními čtenáři rukopisu a poskytli mi cennou zpětnou vazbu.

Má nejhlubší vděčnost patří jako vždy rodině – mým rodičům, partnerovi a dětem.

Co je vagina?

Proč vlastně psát knihu o vagině?

Ženská sexualita a její historie mě vždycky zajímaly. Způsob, jakým jednotlivé kultury k vagině přistupují – s respektem nebo neúctou, starostlivě nebo přezíravě – je metaforou obecného přístupu k ženám na určitém místě v určitém historickém čase. Existovalo a existuje tolik způsobů nahlížení na vaginu (nebo „konstruktů“ vaginy, jak říká například kulturní antropologie), kolik je na světě kultur. Když jsem s prací na knize začínala, myslela jsem si, že zkoumání vaginy z těchto různých historických perspektiv obohatí moje znalosti o ženách jako sexuálních bytostech i o ženách jako členkách různých společností; bude to pátrání, které mi určitě osvětlí, jaká je naše současná situace. (Protože jsem žena a mám ráda potěšení, dychtila jsem se také dozvědět o ženské sexualitě to, co jsem ještě neznala.) Byla jsem přesvědčena, že studiem těchto kulturních konstruktů se doberu k pravdě o vagině. Věřila jsem, že některé konstrukty se ukážou být v zásadě pravdivé a jiné zas naprosto chybné. Dnes vím, že veškeré konstrukty jsou pravdivé jen zčásti a některé z nich, včetně našich vlastních, jsou úplně subjektivní a plné mylných informací.

Je vagina cestou k osvětlení, jak to vnímali indiští tantrici? Nebo „zlatým lotosem“ podle čínské taoistické filozofie? „Prázdnem“ či „dírou“, jak byla nazývána v alžbětinské době? Místem, kde se skládá zkouška ženské dospělosti, orgánem, jehož reakce odlišují ženy od dívek, jak věřil Sigmund Freud? Nebo je to méně důležitý orgán, podřízený mohem významnějšímu klitorisu, jak už od 70. let tvrdí americké feministky? Je otvorem „žhavým“, ale i zaměnitelným, protože pokud člověk vlastní modem, může ji mít po tisících, jež dnes nabízí masově produkovaná pornografie? Anebo má pravdu uvolněný a sexu nakloněný postfeminismus 21. století, který ve vagině vidí dynamickou továrnu na potěšení vitálních žen, v níž se dobře uplatní jakýkoli, ale hlavně pohotový sexuální přítel, který je „vždy na telefonu“, ale stejně tak i supermoderní vibrující elektronika?

Přečetla jsem různé knihy, mezi nimi *Sex at Dawn* (Úsvit sexu)¹ evolučních biologů Christophera Ryana a Cacildy Jethá, znovu jsem si prošla zprávu socioložky Shere Hiteové, *The Hite Report: A Nationwide Study of Female Sexuality* (Hiteová informuje: Celonárodní průzkum ženské sexuality)², četla jsem historie vaginy, kupříkladu *Vagina. Otvírání Pandořiny skříňky* (*The Story of V: A Natural History of Female Sexuality*) z pera kulturní historičky Catherine Blackledgeové,³ a pátrala ve vědeckých databázích, například v *The Archives of Sexual Behavior* (Archivy sexuálního chování). Navštěvovala jsem laboratoře, v nichž probíhají ty nejpokročilejší neurobiologické výzkumy role samičí - a ženské - sexuální slasti, například laboratoř doktora Jima Pfause na univerzitě Concordia v quebeckém Montrealu, kde pomocí zásadních pokusů prokazují, že sexuální potěšení je důležité při výběru partnera i u samic nižších savců.

Docházelo mi, že všechny ty knihy, články a výpravy za poznáním mi poskytují jen jednotlivé dílky skládačky.

Osobní zkušenosti, studium i přemýšlení mě nakonec dovedly k přesvědčení, že o tom nejdůležitějším se mimo úzké kruhy mluví jen málo: Mezi vaginou a mozkem existuje silné, niterné spojení. Začalo mi připadat, že je v tom víc pravdy než ve všem ostatním, co jsem prozkoumávala. Zárodkem knihy byla historická a kulturní cesta za poznáním, která se ale rychle změnila ve velmi osobní a nezbytný proces objevování. Potřebovala jsem se o vagině dozvědět pravdu kvůli náhlému a vlastně náhodnému nahlédnutí do dimenze jejího fungování, o níž jsem do té doby neměla ani tušení.

Vlastní zdravotní krize se pro mě stala objevným a myšlenkově stimulujícím prožitkem, od něhož se začaly odvíjet mé úvahy o možná klíčovém vztahu mezi vaginou a ženským vědomím. Čím víc jsem se toho dozvíдалa, tím lépe jsem chápala, jakým způsobem se vagina podílí na fungování ženského mozku, a jak se tím pádem pojí s tvůrčími schopnostmi, sebevědomím, a dokonce i povahou ženy.

Když jsem porozuměla neurologické a fyziologické povaze svých zdravotních problémů, začalo se mi propojení mozku a vaginy promítat i do zkoumání dalších situací, ve kterých se ženy ocitají. Pak jsem konečně držela v ruce důkaz, že toto propojení opravdu existuje, a to ve mně vyvolalo pocit, že je klíčem k mnoha věcem, které se ženám v historii přihodily. Zároveň mi připadlo důležité předat informace o propojení mozku

a vaginy – a souvisejících aspektech ženské sexuality ve vztahu k bytí – ženám anebo každému, komu na nich záleží, protože díky nim se podle mne ženy mohou lépe chápat a cenit si sebe samých.

V rámci výzkumu jsem chtěla poznat i pocity, které vagina vyvolává u mužů, tedy pokud opomineme dvojrozměrný pohled, kterým nás dnes pornem nasáklá kultura zahlcuje. Když jsem jim přiblížila svoje téma a zeptala se na jejich vztah k vagině, spousta z nich zareagovala povzbudivě hezkými odpověďmi. Pokud byli ochotni popsat mi své city jen k této části ženy, často, i když ne vždycky, se jim ve tváři objevil záblesk úcty, nebo dokonce lásky. Je pravda, že muži, které jsem znala a kterých jsem se dotazovala, v mém výběru a ve svém projevu nepředstavovali náhodný vzorek populace, ale to, co říkali, bylo na hony vzdáleno ponižování či pornografičnosti.

Dost heterosexuálů, kteří se se mnou do takového rozhovoru pustili, mě překvapilo pocity jakési holistické (tedy ne pouze sexuální) *vděčnosti* vagině. Také neoddělovali sexuální potěšení od celkového uvolnění a radosti z toho, že byli „přijati“ a opravdu „vítáni“. *Přijetí a vítanost* byla skutečně dvě slova, která v rozhovorech s heterosexuálními muži opakovaně zaznívala. Dospěla jsem díky tomu k názoru, že ženy často podceňují, jak je pro muže důležité cítit, že se jim od nich dostává přijetí.

Samozřejmě že se na těch odpovědích částečně podepsal fakt, že se ptala žena, ale opakovala se v nich určitá podobná citová tónina, která mě přesvědčila, že na nich něco pravdy bude. Když jsem mužům vykládala nalézané souvislosti mezi vaginou, různými podobami ženské kreativity a duševní pohodou, někteří říkali, že si takového možného propojení všimli i u žen, se kterými sdíleli své životy.

Tento prvotní objev, kterým pro mne souvislost mezi vaginou a mozem byla, a další drobné přesnější poznatky o ženských sexuálních a citových reakcích, které se od něj odvinuly, změnily k lepšímu můj život, partnerský vztah a vůbec celý způsob nahlížení na svět. Také jsem začala vnímat – aniž bych se chtěla mužů nějak dotknout – jaké neskutečné *šťěstí* to je, být ženou, a pochopila jsem lépe a přesněji, *proč* jsou ženy ve svých tělech šťastné.

Jednou příčinou nepohodlí, které jako ženy v naší kultuře zažíváme, je příšerný jazyk, který se nám jako jediný nabízí, když chceme popsat svá

těla, a vaginu zvlášť. Hlavním důvodem nepříjemných pocitů je pak obecně rozšířené mylné vnímání vaginy jako „kusu masa“. Správně chápaná ženská sexuální rozkoš nespočívá jen v sexu ani jen v rozkoši. Je také médiem ženského sebepoznání a naděje, ženské tvořivosti a odvahy, ženské soustředěnosti a iniciativy, ženské blaženosti a transcendence a zprostředkovává vnímavost, která se velmi blíží pocitu svobody. Porozumět dobře vagině znamená uvědomit si, že nefunguje jen v součinnosti s ženským mozkem, ale že z ní a do ní proudí složky ženské duše.

Jak se mi tyto aspekty postupně ozřejmovaly, vyptávala jsem se také víc žen i badatelek, zkoumajících vztahy mezi vaginou a ženskou kreativitou, sebedůvěrou a pocity propojenosti s věcmi a lidmi. Jejich odpovědi mi potvrzovaly, že jsem se vydala správným směrem.

Než jsem se do výzkumu pustila, byly pro mne některé otázky týkající se historie vaginy i jejích sociálních projevů záhadou: Proč zažilo například tolik spisovatelek a umělkyní po sexuálním probuzení kreativní explozi? Proč mají některé ženy sklon být na lásce závislé? Proč se heterosexuální ženy často cítí rozpolcené a řeší dilema mezi „správným“ a nevhodným mužem? A pak na mnohem temnější notu – proč se vagina po značnou část západní historie stávala terčem zneužívání a násilí a podléhala kontrole?

Čím víc jsem se dozvíдалa o neurologii vaginy a seznamovala se s biochemickými procesy, které mezi ní a mozkem probíhají, tím srozumitelnější mi připadaly zmíněné jevy, které jsem celý život považovala za zvláštnosti naší kultury. Když člověk začne chápat to, co vědci v nejprogresivnějších laboratořích a klinikách po celém světě odhalují, že totiž vagina a mozek fungují v podstatě v jednom pletenci nebo – jejich slovy – v „celistvém systému“ a že vagina pomáhá navozovat ženské sebevědomí, kreativitu a stav transcendence, je klíč k řešení těchto záhad na dosah ruky.

V první části knihy zkoumám, jaké byly a jsou příčiny a podoby nepochopení vaginy. Ve světle současného vědeckého poznání i odpovědi na mé otázky pokládáné osobně i online ukazují, že vaginální zkušenosti mohou na biologické úrovni posilovat ženinu sebedůvěru, nebo ji naopak poškozovat, mohou uvolňovat tvořivé síly, ale také je blokovat. Mohou ženě umožnit nadšeně vnímat propojení materiálního a duchovního světa, nebo v ní živit smutek z toho, že o tuto schopnost přišla. Mohou jí pomoci projít mystickým stavem transcendence, který navždy ovlivní její život, nebo ji zanechat na prahu toho zážitku s neodbytným pocitem, že

existuje ještě něco „víc“. V druhém případě to může vést nejen k úbytku sexuální touhy, ale i k tomu, že bude po zbytek života pociťovat příchuť „beznaděje“ nebo „existenciální deprese“.

Druhá část knihy zkoumá, jak společenské nástroje k ovládnutí vaginy a ženské sexuality umožňovaly v historii Západu usměrňovat mysl ženy a její vnitřní život.

Třetí část se pohybuje na poli současnosti. Sleduje, jak tlaky moderního života, k nimž významně patří rozmach pornografie, snižují mužskou i ženskou vnímavost vůči vagině, a to i v jejím širším životním přesahu.

Závěrečná část knihy se snaží přijít na to, jak „vzkřísit bohyni“, tedy jak můžeme vaginu lépe vnímat ve vztahu k sobě samým a k našim milencům, když víme, že má skutečné neurologické úkoly při navozování a ochraně toho, jak jako ženy pojmáme své „já“. Toto sebepojetí by v sobě totiž mohlo a mělo mít sílu mířit „výš“, radost a nezlomnost. Ptám se zde, co ženy potřebují k sexuálnímu štěstí a naplnění, ale i k celkové duševní pohodě, přičemž čerpám z neurovědeckých poznatků i ze znalostí tantrických terapeutů, kteří strávili mnoho času uzdravováním a probouzením sexuálně a citově poraněných nebo „uspaných“ žen.

Většina příkladů v knize rozebraných, zejména těch, které se týkají fyziologie ženského vzrušení a orgasmu, platí pro ženy všech sexuálních orientací, tedy lesbické, heterosexuální, bisexuální, jakékoli. Ale mým klíčovým tématem je zkoumání fyzické a duševní interakce mužů a žen. Některé ze zmiňovaných vědeckých výzkumů se přímo soustřeďují na fyziologii heterosexuálního pohlavního styku.

Taková volba tématu nijak nesouvisí s tím, že bych lesbické a bisexuální vzrušení, orgasmus, vztahy nebo tělesná a myšlenková propojení považovala za méně fascinující než heterosexuální. Rozhodla jsem se tak, protože věřím (zejména teď), že ženská sexuální odezva a spojení těla a mysli jsou velmi složité a vyžadují velmi pečlivou a diferencovanou pozornost. A té podle mne nemůže ten typ politicky korektního přístupu, který zahrne všechny ženy a jen povrchně připustí různé skupiny, vůbec docílit. Mám naopak za to, že srovnatelné fyziologické otázky lesbického a bisexuálního erótu, jeho propojování těla a mysli a vagina v lesbickém a bisexuálním kontextu volají po samostatných knihách.

Probírané otázky ovšem nejsou adresované jen ženám, které žijí v současné chvíli v nějakém vztahu. Jak sice bylo řečeno, mnoho příkladů se

točí kolem milování s mužem, ovšem hledisko, kterým je nahlížím, je sexuální vztah, který má žena sama k sobě.

Co je „bohyně“?

Chci se v této knize zabývat stavem mysli nebo ženského vědomí, který pro jednoduchost, ale i kvůli pádnosti argumentace nazývám „bohyní“. Nechci vám dělat chutě na müsli, jehož značka si bere bohyni „do úst“, ani připomínat 70. léta, kdy se alternativní uctívачky bohyní scházely v lůně amerických přírodních rezervací, ani se neuchyluji ke zjednodušujícímu popkulturnímu termínu pro „sebeúctu“. Spíš si vytvářím jazykovou možnost, která při hovoru o vagině momentálně neexistuje a která mi dovolí mluvit o něčem velmi reálném.

Psycholog William James razil pojem „biologické vědomí“: Zkoumal, jak tělo ovlivňuje rozpoložení mysli jedince. V roce 1902 vydal své stěžejní dílo *Druhy náboženské zkušenosti*.⁴ V této práci, na níž stavím část svých argumentů, se zabývá vlivem transcendentní zkušenosti – kterou podle něj mnozí lidé zažili jen mžikově nebo náznakově, ale podle současné vědy ji do určité míry prožívá většina lidí – na léčbu pacientů s nejrůznějšími traumaty nebo depresemi.⁵ James nezkoumá, jestli „Bůh“ a „vznešeno“ mají objektivní povahu. Podhoubí těchto běžných mystických prožitků hledá v neurologických procesech. Vysvětluje, že když mozek zažívá stavy, které s těmito velkými koncepty souvisejí, nastává reálná možnost proměny osobnosti, přestože tyto stavy mohou mít fyziologický základ: „[Z] psychologického hlediska mají silné a konkretizovatelné mystické stavy obvykle výrazný vliv na ty, kdo je prožívají.“⁶

James věřil, že nám tyto stavy mysli, které stejně jako my nazýval „mystickými“ a o kterých básník William Wordsworth psal jako o pocitech, které všichni prožíváme v momentech setkání se „slávou“ jiného světa, zprostředkovává podvědomí.⁷ „Mystické stavy nečerpají svou autoritu pouze z toho, že jsou mystickými stavy [...], upozorňují nás na nadvládu ideálu, nesmírnosti, sjednocení, bezpečí a spočinutí. Nabízejí nám *hypotézy*, *hypotézy*, které můžeme dobrovolně ignorovat, ale které jako myslící bytosti nemůžeme narušit.“⁸ Tyto stavy vědomí jsou pomíjivé a pasivní, James však poukazoval na to, že následkem jejich prožití často vstupuje do lidských životů uzdravení, vlna tvořivé energie a silné pocity štěstí. Mohli

být skutečně mnozí lidé po letmém setkání s „Bohem“ nebo „vznešenem“ ve výsledku šťastnější, více milující a kreativnější, ať už takové stavy mysli byly způsobeny „pouhou“ biochemií, nebo ne? James tvrdil, že ano.

Ještě předtím, než si vědci uvědomili, že v ženském mozku probíhají během orgasmu procesy rozrušující v určitém smyslu hranice ega, navozující mystické či transu podobné prožitky (které se asi neshodují se stavy, které James zkoumal, ale jsou v jistém smyslu příbuzné), věděli už delší dobu, že existuje spojitost mezi orgasmem a uvolňováním opioidů v mozku. Opioidy (druh neuropeptidů) navozují pocity extáze, transcendence a dokonalého štěstí. Sigmund Freud se v knize *Nespokojenost v kultuře* z roku 1930 zabýval „oceánským pocitem“, o kterém dříve psal Romain Rolland. Rolland tento výraz použil, aby vyjádřil emoční intenzitu pocitu neohraničenosti, navozeného náboženskou vírou. Freud takové roztoužení nazval infantilním.⁹

Ale Freud byl muž a dnešní věda naznačuje, že ženy přinejmenším při orgasmu mohou zažívat oceánské pocity zcela výjimečným způsobem. Výzkum provedený Jannikem Georgiadisem a jeho týmem v roce 2006 prokázal s pomocí magnetické rezonance, že oblasti ženského mozku, které mají co do činění se sebeuvědoměním, zábranami a sebeovládáním, se v průběhu orgasmu vypínají.¹⁰ Žena se může sama sobě ztrácet a prožívat (s pocity pozitivními, ale i negativními) rozpouštění hranic svého já a ztrátu kontroly.

Mnozí neurovědci během posledních třiceti let prokázali, že se James z biochemického hlediska nemýlil: V mozku při prožitku „vznešeného“ nastávají patrné změny. U lidí, kteří se stavy své mysli pracovali, se projeví senzační výsledky ve smyslu větší schopnosti lásky, soucitu, sebedpřijetí a pocitu propojení s veškerenstvím, jak vysvětluje například psycholog Dan Goleman v práci *Emoční inteligence* z roku 1995 nebo dalajláma v textech o meditaci. Západním badatelům se také podařilo prokázat, že se při meditativních stavech blaženosti mohou uvolňovat opioidy v těle. Jak uvidíte, všechny ženy mají potenciálně schopnost prožívat několikanásobné orgasmy. To znamená, že výše popsany mystický či transcendující potenciál ženské sexuality zpřístupňuje ženám často a jedinečně, byť chvilkově, zkušenost oslnivého, „božího“ nebo většího já (buddhisté by řekli „ne-já“) či pocit propojení s okolním světem. Částí evolučního úkolu vaginy je zajistit si stimulaci potřebnou k navození takovýchto stavů mysli.

Filozofie věděla dávno o „bohem stvořeném prázdnu“ v člověku, díře, kterou mají toužící lidské bytosti potřebu vyplňovat něčím větším, než jsou sami; prázdnu, které je motivuje k náboženskému i duchovnímu hledání. Filozof Blaise Pascal v sedmnáctém století napsal: „Co jiného může značit ta bezmocná touha, než že kdysi byl člověk pln opravdového štěstí, ze kterého dnes zbyly jen blednoucí stopy a náznaky? On se marně snaží je oživit a zaplnit věcmi kolem sebe, hledaje ty, které nejsou, a v těch, které jsou, pomoc nenajde, neboť ta bezedná propast může být vyplněna pouze nekonečným a neměnným záměrem, jinými slovy Bohem samotným.“¹¹

Neurologové prokázali, že tento hlad, ta touha po zaplnění „bezedné propasti“, je lidskou nervovou dispozicí, vrozenou schopností zakoušet něco, do čeho člověk vplývá a co je subjektivně prožíváno jako transcendence. Práce dalajlámy o meditaci, práce Dana Golemana, lámy Osera a výsledky činnosti Laboratoře pro zaznamenávání mozkových funkcí a reakcí E. M. Kecka¹² naznačují, že v mozku se v meditativním stavu aktivují určitá centra; také stanfordští vědci zkoumají a rozvíjejí neurologii blaženosti.¹³ Při takto změněném stavu mysli se kromě jiného objevují pocity vnitřního souladu a harmonického splynutí s vesmírem, mizí roztrpčenost a omezení ega. Někteří umělci po takovémto zážitku vytvořili největší hudební, výtvarná a básnická díla lidstva.

Budu tedy v této knize předpokládat možnost spojení se „vznešeným“, které mohou ženy prožít v momentech intenzivní sexuální slasti a po nich, i kdyby se mělo jednat, stejně jako v případě Rollandova oceánského pocitu, jen o trik nervů nebo kouzlení složitých závitů lidského mozku. Tvrdím, že tento prožitek je klíčově spjat s kapacitou lásky k sobě samé, sebeúcty, svobody a životního elánu. Proto je otázka, zda se ženská sexualita těší kulturní přízni a respektu, tak zásadní. Ve stavu zvýšené sexuální citlivosti se může žena přiblížit pocitu dokonalosti a harmonického splynutí se světem. V takovém stavu vědomí utichnou dotěrné vnitřní hlasy, snažící se ji přesvědčit, že není dost dobrá, dost krásná nebo dost příjemná pro okolí; může se dostavit zážitek propojení s tím, co ji přesahuje a co si skutečně dovolím nazvat Vesmírným nebo Božským ženstvím.

Po transcendentním zážitku se může probudit tvořivá schopnost, může vzniknout skvělé dílo nebo kus vynikající práce. Věřím, že se chování žen k sobě samým a jejich život ve světě změní k lepšímu, jestliže se v sobě naučí rozpoznat a pěstovat přítomnost takto chápané „bohyně“, protože

sebedestruktivnost, stud a tolerance špatného zacházení s ní nemohou koexistovat.

Řekla bych ale, že „bohyně“ – ve smyslu genderového vnímání vlastního já jako rozzářeného, nepoškozeného, prostého úzkosti a strachu – přebývá v každé ženě a každá také ví, kdy její přítomnost nebo dotyk ucítí. Když v sobě ženy vzkřísí „bohyni“, nese to s sebou nové, zdravější, sebe respektující sexuální chování. Vagina je fyziologickým spouštěčem chemických procesů, které v ženském mozku navozují pocit „přítomnosti bohyně“ – pocit, který se rovná vědomí vlastní důstojnosti a zasloužené lásky k sobě jako součásti nádherného vesmírného žensství.

Možná že je vagina „dírou“ nebo „prázdnem“, ale při správném chápání je to prázdno stvořené bohyní.

ČÁST PRVNÍ

MÁ VAGINA VĚDOMÍ?

Seznamte se se svým neuvěřitelným pánevním nervem

Poezie, věda, erotika - proč by se měla imaginace starat, kterému pánu slouží?

Ian McEwan, *Solar*¹

Jaro roku 2009 bylo překrásné. Citově i sexuálně se mi dařilo skvěle, intelektuální práce mě bavila a byla jsem čerstvě zamilovaná. Jenže to také bylo jaro, kdy mi postupně docházelo, že se mnou začíná být něco v nepořádku.

Bylo mi čtyřicet šest. Dala jsem se dohromady s mužem, který se ke mně v mnoha různých ohledech skvěle hodil. Už dva roky jsem díky němu žila v obrovské duševní i fyzické pohodě. Nikdy dřív jsem neměla potíže se sexuální vnímavostí a až doteď se mnou bylo v tomto ohledu všechno v pořádku. Ale téměř nepostřehnutelně nastávala změna.

Vždycky jsem dobře prožívala klitorální orgasmy a po třicítce jsem poznala i to, co by se asi dalo nazvat „spojitým“ nebo klitorálně-vaginálním orgasmem, a to dodalo mým dosavadním zkušenostem nový duševní rozměr.

Dostavovaly se postkoitální návaly nádherných emocí a pocitů. Po milování, obvykle po orgasmu, byly s narůstajícím věkem barvy jakoby jasnější a krásy přírody ostřejší a působivější. Několik následujících hodin jsem vnímala veškeré spojitosti zřetelněji, měla jsem lepší náladu, rozpovídala jsem se a byla plná energie.

Najednou jsem si ale začala uvědomovat, že se to mění. Pomalu, ale jistě jsem ztrácela cit *uvnitř* těla. To ale nebylo to nejhorší. K mému údivu a zděšení se něco neznámého a odlišného odehrávalo po sexu i v *mé mysli*, přestože jsem prožívala klitorální orgasmy stejně silně a příjemně jako kdykoliv předtím.

Jednoho dne, když jsem upřeně pozorovala vrcholky stromů za oknem ložnice našeho domku na venkově, jsem si uvědomila, že obvyklé postkoitální návaly vitality proměňující svět kolem, radost ze sebe i ze všeho,